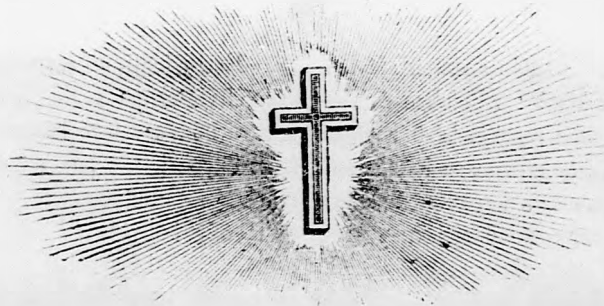


Megjelenik e' lap hetenkint egyszer, csotortokon. Előfizethetni rá P e s t e n, a' jó és olcsó könyvkiadó társulat'ügynökénél pest-belvárosi plebánián; Emich Gusztáv' könyv-kereskedésében ur- és higjó-utca' szegletén V i d é k e n a' cs. k. postahivataloknál.



Előfizetési díj 1/2 évre Budapestén kihordással 30 kr. felévre 1 ft. pp.; vidékre postán boritekban felévre 1 ft. 20 kr. pp. A' lap' szerkesztését illető levelek egyszerűen „a' Katholikus Néplap' szerkesztőségéhez” czímezendők. (P e s t e n a' központi papnövevényben.)

KATHOLIKUS NÉPLAP.

BUDAPESTEN.

18.

Május 1. 1851.

Dicsőség Istennek a' magosságban, és a' földön békesség a' jóakaratu embereknek.

Lukács 2. r. 14. v.

A' katholika egyház' szépsége külső szer-tartásaiban.

III.

Szentelt víz és tömjény.

A' templomban látsz barátom szenteltvizet, és tömjényt használatni, valamint a' templom' ajtajánál is tartatik szentelt víz egy medenczében, mellyel magokat a' hívek meghintik. Ezt az ótestamentomban maga az Ur megrendelte, mondván Mózesnek: „Csinálj rézedényt mosdásra és helyeztesd azt a' szövetség' sátorá- és az oltár közé: ezt vízzel megtöltvén, mossák meg abban Áron és fiai kezeitet 's lábaikat, midőn bemennek a' szövetség' sátorába.” (II. Mós. 30, 18.) . . . A' kereszténység' kezdetén az illy vizedények a' templom előtt voltak, mellyekben mindenik megmosta kezeit, és arczát, midőn a' templomba ment. Mivel azonban e' nagy edények temetések és ünnepélyek' alkalmával a' körmenet miatt alkalmatlanok voltak, azért a' mostani formájú vizedényeket hozták be. Mint a' templomban, mint a' szobáinkban lévő szenteltviz arra emlékeztet bennünket, hogy: ha imádságainkat, és áldozatainkat Isten' színe elejébe akarjuk vinni, akkor lelkünknek is tisztának kell lenni: azért ne menjünk addig az Isten' házába, még gondolatunk-

ből minden tisztátalant ki nem üztünk, még szívünknek bünre való kívánságát le nem vertük; hogy az Istennek véghetetlen szentségű szemei semmit se lássanak rajtunk, mi ötet átokra inkább, és megvetésünkre, mint könyörületre, irgalomra indítaná. Ezt jelenti a' szenteltviz. Azért minden szenteltviztartó fölé e' szavakat kellene írni: „Mosed meg ne csak arczádat, hanem lelkedet is.”

Azért hívják e' vizet szenteltviznek, mert meg van szentelve. Ezen vizet akár-mikor lehet szentelni, de a' keresztségi vizet csak husvét, és pünkösöd előtti szombaton. Midőn a' pap a' szentelt vizet szenteli, imádkozik 's kéri az Istent: „Hogy tölts be égi erejével e' vizet, hogy az ördög minden incselkedéseivel együtt megszegyenüljön, tölünk minden testi kín távol legyen, és a' lelek isteni kegyelemben részesüljön: tisztítsa és szentelje meg az Ur mindazt, mi e' vízzel meghintetik, és szabadítsa meg azt minden gonosztól.” — „Ne lakjék itt a' gonosz nyavalyák' kipárolgása, és romlásthozó szellem” így imádkozik a' pap: „Távozzék innen az ellenség' kísértete, ki rejtekben szokott leselkedni; és a' hol valami van, mi vagy a' lakók' biztosságának, vagy nyugalmanak veszedelmes, ezen víz' meghintésével muljék el, hogy így a' jó, 's józan állapot és nyugalom az Isten' sz. nevének

említésével helyre álljon.“ Azután szentelt sőt hint a vízbe, 's újra így imádkozik: „Félelem és alázatossággal kiáltunk hozzád Uram! és kérünk téged méltóztassál e víz és sóra kegyelmesen letekinteni, azt jóvoltoddal megdicsőíteni, 's kegyelmednek sz. harmatával megáldani, hogy mindazon helyekről, melyek e vízzel szent nevedben meghintetnek, távozzék a tisztátalan léleknek minden ellenséges megtámadása, és a mérges kígyónak ijesztése; a Szentlélek pedig velünk maradjon, a mi Urunk Jézus Krisztus által.“ A só valamint közönséges életben arra használtatik, hogy a romolható hus a rohadástól megmentessék, ugy a templomba is azt jelenti, hogy kitisztult lelkünket a rohadástól, és a bűnnek nyavalyájától, tisztátalanságtól, gonzságtól és a rossz ellenség' esábjaitól megmentünk.

Vasárnapokon megszokás a népet szentelt vízzel hinteni. Miért? Először: hogy megemlékezzünk, miszerint az Isten' színe előtt tisztán kell megjelennünk, 's imádságainkat, ajtatosságunkat tiszta kebellet végeznünk; ezen okból történik az is, hogy midőn templomba megyünk, szinte meghintjük magunkat. Másodsor: hogy megemlékezzünk, 's mintegy arra serkentessünk, hogy azon tisztaságot és ártatlanságot, melyet a szent keresztségben nyertünk, gondosan megőrizzük, vagy ha azt elvesztettük, a penitencziatartás' szentségében újra visszazerezzük. Harmadsor: hogy megemlékezzünk arról is, miszerint mi mindnyájan Jézus' vérevel meghintettünk, 's megmosattunk, valamint szent János mondja: „Ő véreben mosott meg minket.“ (Titk. jel. 1, 5.) Az oltárt is meghinti a pap háromszor, minekelőtte kifordulna a népet meghinteni; részint azért, hogy a szent titkok' iránt, melyek az oltáron végbevitetnek, mély tiszteletet megmutassa: részint, hogy minket felhívjon, miszerint a sz. titkok' végbevételénél tisztán és méltóan kell jelen lenni: részint végre azért, hogy megmutassa, miszerint minden tisztaság és erő Krisztustól veszi eredetét, ki az oltáron jelen van. Midőn a nép kimegy a templomból, szinte meghinti magát, vagy a pap hinti meg: azért: hogy a templomon kívül is, 's minden foglalatosságában iparkodjék szívét tisztán tartani; és hogy az Isten áldása tovább is vele maradjon, és hogy testi 's lelki gonosztól megmentessék.

Ezt jelenti a szenteltvíz. Most kérdem: a szenteltvíz csupa csak példakép-e, vagy talán a lélekre nézve valami haszna is van? Erre azt felelem: olyan haszna, mint például a szentségeknek, nincs a szenteltvíznek; mert ebben az Isten nem ígért oly kegyelmet, mint a szentségekben; de azért a szenteltvíz által a lélekre nézve is háramlik haszon, és pedig mindjárt megmondom hogyan. Ugy-e barátom, ha nemcsak a te gyermekeid, hanem az egész egyház imádkoznak azért, hogy Isten testedet és lelkedet a gonosztól megszabadítsa, ugy-e ezen imádság használna? és ha azt mondom, hogy a kath. egyház megbízott valakit, hogy valamennyi nevében imádkozzék érted, mit mondasz erre? hiszed-e, hogy ezen imádság lelkednek használna? Látod barátom! a pap a kath. anyaszentegyház' nevében imádkozik, midőn a vizet szenteli, hogy áldaná meg a vizet, és adjon azoknak kegyelmet, kik vele meghintik magokat.

Tehát érted is szólt az imádság. Az egyház imádsága kezeskedik a szenteltvízben és a ki igaz módjával él vele, az annak gyümölcsében részesül. Érted barátom? azért mond el Dáviddal: Hints meg Uram hisoppal és megtisztulok; moss meg engem, és a hónál fejéremb leszek.

De miért hiutenek hát meg ételt, bort, és más tárgyakat szenteltvízzel? . . . Barátom! csak azért bizony, mert ha mindazon helyről, mely szenteltvízzel meghintetik, eltávozik a rossz szellem, és a kár, mikép a pap imádkozik, ugy bizony rendén látom meghinteni a házat, hogy mentsen meg Isten a házi veszedelemtől: az ételt, és italt, hogy ne legyen ártalmunkra; a koporsót, a szent ruhákat, és mindazon tárgyakat, melyek a hívők használatára vannak: az Isten' kegyelme hiszem mindenütt és mindenben és mindenkor szükséges, minthogy nincs tárgy, mi az embernek nem lehetne testi vagy lelki ártalmára.

Látunk a templomban füstölőt és tömjényt is. A tömjény, a füstölés jelenti az Isten' imádsát, valamint a 3 királyok által Jézusnak ajándékozott tömjény annak Istenségét jelentette. A tömjény jó illata azon hódolatot jelenti, melyet a jámbor és erkölcsös lélek Istennek, mint kívánságai egyetlen tárgyának, folszállit az ég felé. 'S mivel a világ nagy Ura és Istene az egész világon füstöléssel

tiszteltetett és tiszteltetik, úgy nem csatlakozunk, ha azt állítjuk, hogy Isten a' tisztelet ezen érzetét a' füstölés által mintegy az ember' szívébe oltotta. Ezen szokás már a' pogányoknál is meg volt; a' keresztényeknél pedig már az apostolok' idejében; hol azt is találjuk, hogy a' hiveknek meg volt hagyva, hogy olajt és tömjényt hozzanak áldozatul az oltárra.

Midőn a' pap a' szent mise áldozatnál, 's áldásoknál tömjényez, csak hivatását teljesíti, mert kötelessége népének imádságát öszveszedni, 's Isten' színe elejébe letenni, minthogy a' pap népének közbejárója Istene előtt. Ezen jó illatu szereknek füstje a' szentek imádságaival együtt Isten elejébe fölhatott az angyal kezéből. "Igy beszéli el szent János, ki az angyalokat az oltár előtt tömjényezni látta. (Titk. jel. 8, 3—4.) Itt az angyal nem képez más mint a' nép' imádságát Istenhez vivő papot.

Ezen ezereconomia által fölszólíttatnak a' hivek, hogy imáikat a' templomban egyesítsék a' pap' áldozatával és hogy táplálják azon reménységet, melly szerint Isten illy uton fohászaikra kegyelmesen le fog tekinteni. De megjegyezzük, hogy az imádság tiszta szívből szálljon föl, ne hogy a' 108-dik zsoltár azon szavai érjenek bennünket: „Imádsága is bűnül rovatott nekie.“

Látod Barátom! Milly jó a' templomban imádkozni, hol fohászaid a' füstölő párájával mint sas repülnek az ég felé. Azért még egyszer járj el szorgalmasan a' templomba, mert ez Isten' háza: itt lakik ő, itt jobban hallja kérésedet.

Ha a' szentek' képei, ereklyéi megfüstöltetnek, csak arra emlékeztetünk általa, hogy ezen szentek Krisztus' tagjai, egy test, egy vérből és egy csontból, mint szent Pál mondja, és mint ilyeneknek tisztelettel tartozunk; nem pedig azért füstöljük, mintha azokat imádnánk. *) Ezeknek tisztelete, a' szentek' fejére Jézus Krisztusra száll vissza . . . Isten veled!

Freeska Alajos.

*) Erről szoltunk, hol a' szent képekről értekeztünk.

A' három bokréta.

Rózsabokor három van a' kertemben;
Két piros, és egy fehér a' közepen;
Három bimbó látszik mindegyik bokron.
„Add Uram, hogy mielőbb kiviruljon!“

Majd ha virul, egyenként letépdalem,
'S hármásával bokrétákká illesztem;
Két piros és egy fehér lesz egy tekeres,
Ezek közé jó pedig majd nefejejts.

Igy készülve a' temetőbe megyek,
Anyám' keskeny sirjánál letérdelek,
Keresztjére föltűzök egy bokrétát,
Hő ima közt esdve le Eg' áldását.

Ila pedig kondul a' harang estére,
Intvén a' szent szűznek üdvözlésére,
Imát mondok, 's elhagyom anyám' sirját,
Megyek köszönt'ni templomba Máriát.

Szép szűz üdvözlégy! köszönt'ni így fogom,
Anyám helyett te légy anyám 's pártfogóm.
Nincs, kit szeretnék más, téged 's fiadat,
Néktek áldozom virágom- 's magamat.

Igy fohászodván, bokrétám föltűzöm
Koszorújába, . . . 's őt újra üdvözlöm. —
Virágom harmad- 's utolsó tekeresét
Magamnak tartom mint jövőm' jelképét.

A' két piros bimbó jelentse hűségem,
Mellyel a' szűz 's fia iránt viseltetem,
A' harmadik pedig tükrözze hitemet,
Mellyel elnyerni vágyom üdvösségemet.
Anyám' emlékét a' nefejejtsben lelem,
Melly int, hogy érte imádjam Istenem!

H. K.

A' nevelés' hibáiról.

V.

Mikép nevelik a' szülék gyermekeiket fajtalanságra
korán hajlandókká?

B. . . faluban élt egy öreg özvegyasszony
. . . Katalin. Volt egy fia, két lánya és meglehetősen birtoka. Már egy éve a' házi gazdaságot átadni akarta fiának; hanem ez, kicsapongó élete miatt, kikiáltva levén, nem talált sehol leányt, kivel a'

18*

ház kormányát megoszthatta volna. Öregebb lánya Mari, már néhány évek előtt a tilos szerelem gyümölcsével megbusította; sőt fájdalom! fiatalabb Rózi lányán is a csábítás jeleit látni lehetett. — „Szent Istenem!” panaszkodott Katalin, „mit kell gyermekimről megélnem. Egyik kereszt a másik után sulyosul reám. Nem esudálnám, ha gyermekim szülőiktől valami kicsapongást láttak volna. Hanem szentül állíthatom: hogy én 's boldogult férjem, gyermekeinket mindenkor feken 's rendben tartani iparkodtunk. De ez nem is lehet egyéb, mint csupa balsors és Isten végzete.”

Azok pedig, kik e házban a nevelésügyet közelebb ismerték, igen helyesen azt állították: hogy a magzatok ezen elkorcsosulása onnét származik; mert azok szemérmessége körül a szülők igen könnyelműleg gondoskodtak. És ez csakugyan nem ritka hiba a falusi emberek közt. Azt hiszik: ha ők épen minden kicsapongásokat, ujjakon át, nem látnak; hogy akkor már minden a rendén van. Illy esztelenül gondolkoznak 's cselekszenek némely szülők.

Hiteles személyek beszéltek: Katalin 's férje tekintetbe sem vették, hogy gyermekeik velők egy szobában aludtak. — Mivel gyermekek voltak, azt hitték a szülők, hogy azok mitsem vettek észre abból, mi a házasok közt szokott történni. A magzatok igen figyeltek olyankor is, mikor a szülők hitték, hogy azok legmélyebb álomban szenderegnek; 's így természeti kíváncsiságból olyasmit hallottak, mit érett-korukig nem kellendett tudniok. E' meggondolatlan szülők, tulságos takarékságból, mindig két gyermeket fektettek egy ágyba. E' szerint nem történhetett máskép, minthogy a testi közeliéssel által, már korábban mint szokott, bennök bizonyos inger ébredt föl, mit a gyermekek eleinte megmagyarázni nem tudtak. Reggel a felöltözés előtt, estve a levetkezés után a kicsinyek csupa ingben futkostak egymás előtt; a szülők ezt egykedvűleg nézték; nevettek, ha azok elestek, vagy ha látták, mint henteregnek a földön egymás fölött félmeztelen, illetlenül.

A' plebános ur, ki mindezt megtudta, a szülőköt figyelmezteté: de a' baj gyökeresen megörvösölve nem lön. — Igaz, a' gyermekek szüléik szobájából kikerültek, 's a' cselédakba mentek fe-

künni, a' liu egy szolga mellé, a' leány egy szolgálóhoz. — El lehet gondolni, milly véstetjes volt ez a' szegény gyermekekre nézve, kik e' társaságban több éveket töltöttek. Nem csuda, hogy a' mint korosodtak, úgy romladoztak is. Ugyan is a' cselédek, kik többnyire nem igen szemérmesek, tartózkodás nélkül beszéltek velők a' beestelenség nyelvén; előttük tartózkodás nélkül beszéltek el ismeretségeiket, szerelmi tetteiket, találkozásait, a' csábítás minden fortélyait. Éjjeli megrendelések, összejövetelek sem maradtak el, mellyeknek a' gyermekek szemtanúi voltak. Azonfölül a' fortélyos cselédek, a' gyermekeket ígéretek-fenyegetések által, vagy őket czinkosságaikba szövén, ugy lekötötték, hogy ezek mit sem mertek szüléiknek fölfedezni, félvén, nehogy őket viszont a' cselédek bizonyos dolgok végett, szinte elárulják vagy bevádolják. A' gondatlan szülők nem is álmodák, hogy itt elkorcsítás lappanghat: ha itt-ott a' szemes szomszéd figyelmeztette is őket, ilyenkor egyéb házak példáira hivatkoztak, hol a' gyermekek szinte a' cselédekkel alszanak.

Katalin különösen könnyelmű volt a' részben is, hogy ő beszéd közt a' gyermekek előtt, szavaira épen nem ügyelt; mindig azt vélvén, hogy a' gyermekek azt vagy nem értik, vagy szorosán nem veszik. Ha a' szomszédasszony látogatni jött, a' legnagyobb fecsegéssel minden házassági titkokat egymásnak elbeszéltek, 's a' legrutabb körülményeket bizonyára el nem hallgatták. Természetesen, a' gyermekek igen figyeltek: minden látogatáskor hullott szívökbe valami, melly az elkorcsulás magyát hamarabb megérelte.

Hátha még a' falu' bábája is látogatába jött, ki szinte egy oktan, meggondolatlan asszony vala; nojsze volt akkor tarka beszéd. — A' gyermekek pedig örültek, hogy ismét valamit hallhatnak, a' mi természeti kíváncsiságukat kielégíti; ugy hogy az utcán mindig kiáltoztak a' baba után: „Néni látogasson meg már egyszer; anyánk már régen kérdezkedett felőle.”

Nyilvános tánczokon Katalin 's férje föl sem vették, ha a' gyermekek nézték e' multságokat, mellyekben láttak olyat is, a' mit előttük gondosan titkolni kellett volna. A' lányok alig serdültek föl, azonnal a' szolgálakkal szabadon mehettek mulató-

helyekre; a' szülék nem is gondoltak arra, hogy lányaik a' legveszedelmesebb kezek közt forognak, mellyek ártatlanságuk' bimbait könnyen letörhetik, és azért a' szüléknek jelen-lenni 's gyermekeik fölött örködni kellene.

Mikor állatpárosítás történt, Katalin nem gondolt arra, hogy ekkor gyermekeit eltávolítsa. Nem is jutott eszébe, hogy ezt látni gyermekeire nézve veszélyes lehet. Hanem a' gyermekek' beszédiből kivehető volt, hogy onnét szemérmességükre nem nagy haszon háramlik.

Kedves atyámfiai! Nem álltok tulságosat, ha azt mondom: hogy némelly vigyázatlan szülék, maguk okai lányaik' kora elestüknek, fiaik' kora elkorcsosulásoknak. Legtöbb szülék, gyermekeik előtt, legkisebbet sem vigyáznak beszédeik- 's tetteikben; mivel gyermekek vannak előttük, azt hiszik az oktalan szülék, hogy e' fiatalok nem ügyelnek arra, a' mit mások előttük beszélnek, vagy cselekszenek. Holott épen ellenkezőleg áll a' dolog. Ők a' legfigyelmesebb lelkék. 's mindent annál világosabban 's mélyebben fognak fel, mivel értelmüket sok egyéb dolgok még nem foglalták el 's nem kötik le, mint teszem, a' felnőttek' értelmét. Egy természeti rosz kíváncsiság, melly a' gyermekeknek leginkább sajátjuk, ösztönözi őket mindenre, a' mit látnak 's hallanak, a' legfeszültebb figyelmet fordítani. A' mit ők gyenge korukban, egész 15 évekig, jót vagy rosszat látnak 's hallanak, az közönségesen egész életükön át tulajdonuk marad, 's a' rosszat csak a' legnagyobb fáradtsággal lehet belőlük kiirtani. Soha sem kell hagyni a' gonosz hajlamokat szokássá nekedni, 's gondatlanul bevárni az időt, míg talán majd bennök jobb hajlamok ébredenek: ezeknek többé nem jut hely, hol letelepedhetnének. Legkevesbé sem kell pedig készakarva, vigyázatlan beszéd vagy tettel rosz hajlamokra elhinteni a' magot. A' gyermek' lelke hasonlít az ujonnan feltört szántóföldhez, melly, ha a' göröngyök közé jó mag nem vettetik, először is gázt fog nevelni. Ez hamar felnő, a' föld' zsirját magába szívja, 's a' jó magnak sem erőt, sem tápláló nedvet nem hagy. Mit tartanátok az olly földművesről, ki vagy romlott magot vet, vagy a' gázt bántatlanul felnőni engedné, azon reményben, hogy ott idő múlva majd mégis jó kalászkok fognak nekedni?

Az értelmes gazda a' gaz' nevedését, a' mennyire lehet, gátolja 's iparkodik már kezdetkor jó maggal bevetni a' földet, mellyből aztán jó termést méltán remélhet.

Igy van az ifjúsággal. Soha sem tesszük korán, ha ötlet a' gonosznak hervasztó szelétől oltalmazzuk, 's előtte a' jót kellemes 's szeretetre méltónak festjük. Már a' beszélni nem tudó csecsemőnél láthatjuk ama' természeti ösztönt, hogy mindenre, a' mit lát 's hall, körültekint 's utána nyúl, hogy mindenről ön maga ismeret szerezzen. Minél jobban felfog mindent a' beszélni tudó gyermek, 's pedig a' jót úgy mint a' rosszat, mivel ezek közt különbséget még nem tanult. Töletek függ hát szülék! az ő természeti kíváncsiságát kiélegíteni, de egyedül üdvös dolgok' felmutatása 's rosznak elta- karítása által. Ti gyakran, gondatlan beszédek 's tettekkel, gyermekeiteket megbotránkoztatjátok, azaz: a' roszra nekik alkalmat nyújtatok. Jaj pedig azoknak, kik egyet a' kisdetek közül megbotránkoztatnak: mert keserű sorsuk leend az ítélet' napján!

Huszár Károly.

Ne neked János gazda kell-e pálinka?!

I.

Gyönyörű estszürkület volt, teljes pompájában emelkedett az éj királynéja a' hold . . . A' szép idő kicsalt csendes szobámból, 's a' közellévő erdő felé sétálni mentem. Két magyar embert láttam az erdő szélén, kifordított subában nagy botjukra támaszkodva beszélgetének együtt; nem messze tőlük legelt a' magyar' egyik kedvencz jószág, egy falka juh. — A' beszélők egyikét János gazdának, a' másikat Gyurkának hitták. Mindketten még fiatalok voltak, és köztök csak az volt a' különbség: hogy János maga gazdája, Gyurka pedig ennek számadója volt.

„Nosza Gyurka! szólt a' gazda, subája alól egy csinos kulacsot kihuzván, igyunk rája, ugy is elnyel a' sir' szája! — „Köszönöm János gazda, felel Gyurka, nem ihatom a' pálinkát.“ — „Ej milyen legény vagy te, lám azért nem szeretnek a' lányok, mert mindig komoly vagy; de ha innál: meglátnád egyszerre milly vig kedved szottyanna! 's minden ujjadra akár tiz mátkagyürüt tüzhethél.“ „Nem bánom én, csak Zsuzsikám szeressen, a' többivel nem gondolok.“ „Igen ám, de szülői nem adják neked, mert szegény, és csak amollyan életnélküli fagyuró vagy. No de torkom már

majd kiaszott a' sok beszédben. János gazda nagyot ivott a' 'gugyiból' mint ő a' pálinkát nevezé.

„Hej hej! fejt csóválva szóla Gyurka, ugyan János gazda, hogy ihatja kee azt a' bűdös pálinkát? — Bizony János gazda magyar ember létemre csakugyan szégyenlenék annyi pálinkát inni, eddig a' magyar büszkén félre dobta a' pálinkás üveget e' szavakkal: nem kell a' magyar embernek! igya meg a' tót vagy az oláh. És most már lassan-lassan annyira jövünk, hogy sok magyar tul-tesz még sok kozákon is a' pálinka-ivásban. — Látszik János gazda, hogy nem jár templomba, folytatá tovább, mert ha hallotta volna mult vasárnap a' tisztelendő ur' predikációját: bizony szögre akasztaná gugyis kulacsát, és beiratná magát a' mértékleti egyletbe.

„Nojsze! felele János, hiszen elég mértékleti egylet, hogy minden főzésért jó zsirosan fizetni kell az uraságnak.“

„Bizony János gazda! viszonzá Gyurka, ha én király volnék, olly adót rónék a' pálinkafőzésre, hogy tudom elmenne tőle minden kedve a' magyarnak. Gondolja meg csak János gazda, ha nem is tekintjük a' pálinka-ivás rossz következéseit: ugymint: az ész eltompulását, álomosságot, lustaságot, és a' részegséggel járó rut vétkeket, és azt, miként előbb-utóbb e' földön koldusbot, a' tulvilágon pedig mint a' szentírás eléggé bizonyítja, pokol a' részegségnek méltó jutalma, ha mondom mindezeket nem is tekintenők: gondolja meg János gazda abból a' gabonából, a' mit arra az erkölcs-rontó pálinkára pazarolnak, hány szegény embert lehetne segíteni! Én bizony merem mondani: ha pálinkaivó országunkban nem volna, soh'sem kelene félünk az éhségtől.“

— „No te csak papolj, én meg iszom!“ — „No no majd ugy veszi hasznát ked is a' pálinkaivásnak.“

Hej be igaza van annak a' legénynek! gondolám magamban, 's tovább ballagtam.

II.

E' párbeszéd óta sok viz folyt el a' szöke Tiszán, sok igen sok változott meg édes hazánkban, csak egy nem, csak egy nem! a' magyar még most is issza, 's tán még jobban mint valaha a' pálinkát.

A' kik isszák, okuljanak János gazda történetéből.

— Egy éve lehet, mint vándor, betértem egy csinos külsejű, de még csinosabb belsejű magyar házba. Mint magyart magyarosan fogadott a' szíves házi gazda, felkutatta kamaráját, előhozta legjobb emivalóját 's majd megölt a' sok kínálással. Sok mindenféle volt az asztalon, de pálinka nem. Borból is csak egy meszely, mit ő, mint mondá csak az én kedvemért hozatott, mert sem ő, sem családja részegítő italt nem iszik. — A' gazdában az egykori Gyurkára ismertem. Tudakozódtam János gazda felől, de biz én felőle szomorut hallottam.

„Alig néhány hete, beszélé most már nem Gyurka, hanem György gazda, hogy adósságai végett elkötö-vetyézték házát 's még hátra lévő jószágát, a' többit torka elnyelé. Erre, bu-elfelejtésére, mint ő szokta volt mondani, jó nagyot ivott a' gugyiból, ez gyomrában meggyuladt, a' segítség későn érkezett és így szegény János gazda nyomorultan elhalt.“ Ne neked János gazda kell-e pálinka?!

— Hát György gazda! kérdezősködém tovább, hogy jutott illy szép vagyonkához? hisz tudom, még néhány év előtt szegény volt.

„Biz én csak így ifiuram, hogy kiszámítottam mennyit iszik meg más, nem épen a' legnagyobb ivó-ember egy nap, és annak az árát mindig félre tettem. Elesudálkoztam egy év alatt mennyire szaporodott a' fertályocska pálinka-, vagy icze borocskáért félretett pénz. Juhaimon is Isten áldása volt, ezek is szaporodtak. De legnagyobb tőkémek képezte azon kegyes adomány, melyet földesurunktól kaptam. Ő tudniillik, minden évben ajándékokat osztogat ki azok közt, kik a' községben legmértékletesebbek: hozzá járulván tehetsége szerint más gazdagabb is. — És így nálunk hála Istennek János gazdával alkalmasint az utolsó részeges ember szált a' sírba. — Mult esztendőben én voltam olly szerencsés, áldott földesurunktól féltelek jó földet csekély árenda fizetés mellett kapni.“

— Hát ez a' csinos öt gyermek mind György gazdáé? — „Nem! csak ez a' kettő, és ezzel két gyönyörű füeszkára mutatott; a' más három a' szerencsétlen János gazda árvái. Anyjuk még előbb elhalván mint atyjuk, magamhoz fogadtam a' szegény párakat, 's ugy tartom őket, mint a' magaméit.“

— Jól teszi György gazda, az Isten is ugy áldja meg! — Igaz ni ni majd elfelejtkezém! édes felesége hol van? kinek a' lánya? „Biz én uram Zsuzsikámat megkaptam. Szülői látták, hogy már én sem vagyok amolgyan utolsó ember, csak hozzám adták mégis sok kérés után. Hisz pedig mindjárt tudhatták volna amugy is, hogy Zsuzsim bizony csak engem tud 's fog holtáig szeretni. Most a' nagyságos földesasszonyomnál van, ilyenkor esténként oda-oda hivatják, 's ott a' nagyságos asszony nál fonyogat.“ — Sokat sokat beszélünk még házi boldogságáról. — Esti harangszó után jött a' csinos menyecske, jó anya és hü életpár. Megveté számomra vendég-ágyát, 's jó éjszakát kívánva ő is aludni ment a' kis házba, előbb ajtatosan elvégezvén egész házanépével az esti imádságot.

Én is lefeküdtem . . . szépet, nagyot szépet álmodtam: azt t. i. hogy egy magyar ember sem iszik pálinkát. Oh Istenem! be kár, hogy csak álom volt.

Berecz Imre.

Mennyire kell Jézus' nevét tisztelnünk.

Szent Polykarp szmyrnai püspök a' pogány Prokonzul élébe vitetett. Megparancsolá ez neki, hogy tagadja meg, és szidalmazza Jézus' nevét, megmentvén ez által életét, megkímélvén nagy öregségét, 's megnyervén szabadságát. Szent Polykarp erre így felelt: „Nyolczvanhat esztendőök óta folyvást szolgálom őt (Jézust) 's ő nemcsak semmi rosszat nem tön nekem; sőt számtalan jótéteményekkel halmozott el engem, 's én azért szidalmazzam most őtet?“. El nem tántoriták a' fenyegetések sem, hogy majd a' fenevadaknak fog oda vettetni, hogy tüszakáson fog megégettetni. Jézus, kinek nevét segítségül hívá, megerősíté őt, 's a' nélkül, hogy oszlophoz lánczoltatnék, mozdulatlan megállott a' tüszakáson, melly bár erősen lángola, egy hajszálát sem görbité meg. Míg egy oda ugrott vérszolgától általszurattott.

Lenzsér.

Sz. Vazul-, és Klára példájából tanuljunk tünni, szenvedni.

Szent Vazul, czezárei püspök Kappadóciában, állandón szoros böjtöt tartott, keveset aludt, és éjjelre szörruhába öltözködék, mellyet reggel csak azért tett félre, ne hogy képmutatónak lenni láttassék. Mindezen gyakorlatok annyival nehezebben eshettek neki, mivel igen finom 's gyenge testalkattal bírt, és igen gyakran betegségekkel küzdött. Szent Gergely ama' híres naziáni püspök meglátogatá sz. Vazult remetelakában. Kunyhójának sem födele, sem ajtaja nem volt, soha benne tűz nem gyújtatott, ebédje pedig száraz kenyérből állott. Társaival köveket fejtettek, fákat plántáltak, kertjeikbe ásott vízfolyásokat vezettek, mellyeknek zöldségei kenyérral és sóval egyetemben szolgáltatának nekik az egyedüli eledelt; munkáik közben magok huzták kocsijokat, mellynek terhétől folytonosan feldagadva lenni látszattak kezeik.

Szent Klára, ki 1253-dik évben halt meg; durva öltönye alatt, lószörből és sertéből szövett bñadalmi inget viselt, mezitlen földön, vagy vinyegén töltötte éjszakáját, vankosul pedig egy fatuskó szolgált neki. Kenyéren és vizen böjtölt. — A' nagyböjt szent napjaiban hétfőn, szerdán es pénteken semmi eledelt magához nem vett. Végre szent Ferencz assisi püspök gyengélkedő egészsége végett rávette, hogy szerföltött kemény életmódját mérsékelné.

Víznek ninesen gerendája;
Szárnyunk nincs a' légbe;
De a' szenteknek példája
Biztos ut az égbe.

Daniss.

A' gondviselés a' bölcsőtől kezdve virraszt fölöttünk.

Cheverus. bordeauxi érsek, bizonyos gazdag embernek gyermekét keresztelvén, észrevett a' templomban egy szegény asszonyt, ki szegény rokonok kíséretben karjai közt egy újszülött gyermeket tartott, 's félrevonulva alázatosan várakozott, míg ezt is megkeresztelnék. — „Jőjtek, barátim, szólj hozzájok, én ezen keresztiséget is elvégzem, 's pólya nélküli gyermekeketeket úgy tisztetem, mint ezen gazdagon fölékesített gyermeket.“ 'S miután mindent elvégzett; alkalmat vön a' jelenlevő gazdagokhoz úgy mint a' szegényekhez üdvös tanítást tartani. „Ezen két gyermek, így szól hozzájok, Isten előtt egyenlő, szemei előtt különbség nélkül becses, 's szívének egyiránt kedves; mindkettő az örökkévalóságban ugyanazon dicsőségre van rendeltetve, azonban különböző utakon kell oda eljutniok: a' gazdagnak szeretet által, mellyel ügyefogyott testvérét vigasztalja 's gyámolitsa; a' szegénynek alázatos és munkás élet által. A' menny annak fog megnyilni, a' ki inségében kitartó 's béketűrő volt, valamint annak, ki az inséget enyhíté 's könyörületes vala. — Egyiknek erénye a' nemeslelkűség, másiké a' háládatosság lesz; és — hozzáadá — vajha az egyik úgy mint a' másik még ma elkezdene rendeltetésének megfelelni! Azonban a' szegény gyermek még nem kérhet, szíve nem ismeri a' háládatosságot; én akarok tehát helyébe lépni 's mindazon jót meghálálni, mit önök vele tenni fognak; a' gazdag gyermek még nem adhat, szíve nem ismeri a' nemeslelkűséget. Önök — mondá, mialatt a' fényes társaság számos tagjaihoz fordult — önök az ő képviselői 's helyette a' nemeslelkű szeretet gyakorlói: az alamizna legvilágosabb bizonyossága önök irántai gyengéd szeretetének, melly az életbe való léptét megszentelendi 's egész lételére Isten áldását fogja lehozni, ki nem hiába nevezé magát a' szegények atyjának.“

És alig kezdé meg az érsek a' szegény gyermek részére az alamizna-gyűjtést, egyszem volt a' számos családi körben, ki magát az adásra kényszerítve lenni nem érezte volna. Mindnyájan elérzékenyültek: az érsek jósága megindítá őket: a' jöcselekedetben részeseülő két gyermek sorsa szívökre beszélt. A' gyűjtés gazdagon ütött ki, 's az érdemes főpap embereket boldogíthatott. Szerenese kívánatok közt nyujtá át a' pénzt az ügyefogyott családnak, melly az elérzékenyülés és hála könyeit hullatá, 's az isteni gondviselést iránta mutatott nagy jóságáért mindenkor magasztalni igérete.

L-ger F-cz.

Katholikus hitélet.

IX.

Párisból Franciaországban apr. 21-ről ezeket írják a Loyd nevű bécsi újságnak: A nagyheti és a husvétii ajtatosság alatt itt az emberek egészen megfeledkeztek a politikáról. A kath. hitélet itt Párisban még egy évben sem volt olyan nyilvános, mint ez idén. Az egyházi szertartásokhoz olyan nagy tolongás volt, hogy ha három akkorák lettek volna is a templomok, sem fértek volna mind bele az emberek. Nagypénteken a templomokban több mint 350.000 forintot adakoztak a szegények számára. Olvasni lehet külföldi újságokban,*) hogy a párisi lakosság csak mint egy divatból, a szép zene, a kath. szertartások fénye, és a híres szónokok miatt megy a templomba, és hogy ott szinte csak mulatságot keres. Én megvagyok győződve, hogy a kik az újságokban ilyeneket állítani mernek, azok a templom küszöbén át sem léptek.

A francia ember vallás dolgában nem ismer középutat: ő vagy buzgón ajtatos vagy hithideg. Aki Párisban a templomot meglátogatja, az imádkozni megy oda. Én sehol se láttam a templomokban olyan illendőséget és ajtatosságot, mint Párisban, hol az urfiak is mind imádságos könyvvel mennek a templomba. Az ideai husvétii áldozók egy harmadrésze különféle osztályú férfiakból és csinos urakból állott, és Husvét napján Nagyasszonyunk templomában két óra hosszan csak férfiak áldoztak. Ezek között számos generalisok, országgyűlési követek, tanítók, tudósok, és tanulók voltak, kik Ravignan atyának, egy híres jezuíta szónoknak vezetése alatt egy hétiig készültek el a sz. áldozásra. — Nagyon csodálom, a ki azt hiszi, hogy a párisi nép a nagyünnepeken csak a szép zene miatt tolong. Nemesak az öreg mise alatt, hanem a kis miséken is tömve vannak a templomok reggeli hat órától egész esté 8-ig. Épen mivel az emberek mind el sem férnek a templomokban, úgy van az isteni szolgálat elrendelve, hogy mintegy az egész nap tart. Tegnap számos előkelő és főrangú asszonyságok 6 sőt 8 órát is töltöttek a templomban. S most mondja valaki, hogy ez merő divatból történik. Ismerni kell a francia élet bensejét, hogy megláthassa az ember milly jámbor és jótékony szellem lakik abban. Több száz jótékony intézet van Párisban, melly csupán a hívők adakozásai által tartatik fön. — Így nem rég a híres romai egyházi szónok, n. tisztelendő Ventura atya

*) Nemesak külföldi, hanem magyar újságokban is lehet ilyen ámitásokat olvasni. Szerk.

sz. Magdolna templomában öreg és törődött emberek befogadására szolgáló menhelyért beszédet mondott, és azonnal 15.000 frt gyűlt a templomban össze. — Adventtől kezdve egész Pünkösdig nincs nap, mellyen egyik vagy a másik templomban jótékony czélokra gyűjtések nem történének, és ilyenkor a predikáció alatt a templomok mindig tömve vannak.

Ez idén a párisi egyházi szónokok között leginkább kitűnt Ventura atya. A párisiak ötlet az egykori híres francia püspök és egyházi szónok Bossuethoz hasonlítják. Ez idén azok ellen kelt ki, a kik a tulajdonrablást a kereszténységgel egybeferőnek tartják.

Hazai tudósítások.

Pest, apr. 28. Alig hangzott a jámbor hívek ajkairól az örvendetes Alleluja, már is ujörömben voltak a buzgó pestiek szerencsések részesülni; ugyan is e hó 21-kén Husvétii másod ünnepén a Ferenczi atyák egyházában vidáman szemlélte az ajtatoskodó sokaság midőn Szécsény Dániel, zemplénmegyei születés, pest-józsefvárosi polgár szabómester, régen szívében táplált vágyát és valódi meggyőződését követve, tulajdon vallomása szerint, minden egyéb érdekeket mellőzve, a ref. vallástól bucsut vevén, az anyaszentegyház kebelébe, t. Dank Agap zárdaelnök kezébe nagy mise alatt ünnepélyesen hitvallását letelvén, fölvetetett. Szinte e hó 23-kán haszon örömműnep volt a nem kevesbé számosan összesereglett keresztényeknek: Varcz Fáni 18 éves hajadon nógrádmegyei származású luterana, és Fehér Zsófia 16 éves hajadon pestmegyei reformata, miután a ker. kath. hit igazságait t. Acs Benjámint vezetője mellett megtanulták, lemondván az előbb követett tanokról bátran és vidáman vallották az Ur szent oltára előtt a kath. hitet. — Fehérvásárnap több szülők és hívek lelki épülésére fényes szertartással ünnepeltetett a gyermekek első áldozása az angol apácák templomában: érzékenyen hatott ez nemesak a nagyobbak, de leginkább az áldozókra, kik a legszebb rend és ajtatossággal járultak az Ur asztalához, és onnét egész megilletődéssel távozott a 63, kik először vették t. Tóth Károly kezéből a mennyei eledelt, intéseit szívesen fogadván. Adja Isten, hogy gyümölcsözzenek.

Rákos-Keresztúr, apr. 15. Mi alólitak hitetlenesen bizonyítjuk, hogy azon tudósítás, melly Rákos Csabáról a Kath. Néplap 7-dik számába beküldetett, a mennyiben a kereszturi ágostai vallású lelkész illeti, nem egyéb mint koholmány és rágalom. Burger Márton, helységi bíró, Harányi István, törvénybíró, Bartók István, esküdt, Szemián Dániel hit. jegyző.

Kiadja „a jó és olesó könyvkiadó társulat;“ ideiglenes szerkesztő Blümelhuber Ferencz.